

CUPRINS

DIN PARTEA AUTORILOR	17
1. SCURT ISTORIC AL ÎNCHISORILOR ROMÂNEȘTI	19
A. Retrospectivă până în secolul al XVII-lea	21
B. Începuturile modernizării închisorilor din Transilvania	23
C. Conceptele privind pedepsirea în secolul al XVIII-lea în Țările Române, în epoca fanariotă.....	29
D. Regimul închisorilor în perioada regulamentelor organice	33
E. Penitenciarele din Moldova și Muntenia pe timpul revenirii la domniile pământene.....	35
1. Penitenciarele din Moldova pe timpul domniei lui Grigore GHICA.....	35
2. Penitenciarele din Muntenia pe timpul domniei lui Gheorghe BIBESCU	36
3. Penitenciarele în perioada Unirii – a domnitorului Alexandru Ioan CUZA	39
F. Sistemul penitenciar în perioada Regatului România.....	43
1. Sistemul penitenciar în perioada aplicării Legii din 30 iulie 1929 pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevențiune	48
2. Sistemul penitenciar până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial	56
3. Sistemul penitenciar până la 30 decembrie 1947 – proclamarea Republicii Populare Române.....	63
G. Două decenii de deținere politică, 1944-1964	69
H. Sistemul penitenciar în perioada 1964-1989	96
I. Câteva rânduri în loc de epilog.....	117

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I

ȘTIINȚA DREPTULUI EXECUȚIONAL PENAL	121
I. În fața sancțiunilor și executării acestora	121
II. Evoluția conceptelor cu privire la pedepse	124
III. Știința dreptului execuțional penal	141
1. Noțiune, obiect, metode.....	141
2. Dreptul execuțional penal și științele penale	144
3. Izvoarele dreptului execuțional penal.....	146
IV. Raportul juridic de drept execuțional penal.....	160
1. Generalități	160
2. Trăsături definitorii ale raportului juridic de drept execuțional penal	162
3. Subiecții raportului juridic de drept execuțional penal.....	164
4. Particularitățile raportului de drept execuțional penal	168

5. Suspendarea, încetarea și stingerea raportului de drept execuțional penal	170
V. Controlul judecătoresc asupra executării sancțiunilor de drept penal.....	172
1. Controlul judecătoresc asupra executării pedepselor.....	172

TITLUL II

LEGISLAȚIA EXECUTĂRII PEDEPSELOR ÎN ȚARA NOASTRĂ	176
1. Tradiția și legea țării cu privire la pedepsirea infracțiunilor.....	176
2. Legislația scrisă privitoare la pedepse în dreptul feudal dezvoltat	185
3. Regulamentele Organice din Țările Române.....	188
4. Codul penal (condica criminalicească) din anul 1851	189
5. Condica penală ostășească.....	191
6. Legislația unirii.....	191
7. Legea asupra regimului închisorilor – 1 februarie 1874.....	194
8. Legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevenție din 30 iulie 1929	196
9. Pedepsele și regimul acestora stabilite prin codul de justiție militară.....	199
10. Pedepsele și executarea acestora conform Codului penal din anul 1936.....	201
11. Legislația privind pedepsele în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.....	208
12. Legislația execuțional penală în perioada represiunii politice comuniste 1945-1968	211
13. Legislația execuțional penală în perioada totalitară. Aplicarea Codului penal – 1968, a Legii nr. 23/1069 și a H.C.M. nr. 2282/1969	216
14. Perfecționarea legislației execuțional penale din anul 1989 până la promulgarea noii legislații penale, procesual penale și execuțional penale din anii 2012 și 2013.....	220

TITLUL III

EXECUTAREA SANCTIUNILOR ȘI MĂSURILOR FĂRĂ LIPSIRE

DE LIBERTATE	222
I. Sancțiuni și măsuri fără lipsire de libertate în Comunitatea Europeană.....	222
1. Recomandări europene referitoare la sancțiunile și măsurile aplicabile în comunitate	222
2. Recomandările europene în materie	224
II. Pedepsele, măsurile educative și măsurile neprivative de libertate dispuse prin Legea nr. 253/2013	227
1. Reglementarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate în țara noastră.....	227
2. Principiile generale ale executării sancțiunilor și măsurilor neprivative de libertate.....	229
III. Jurisdicția executării pedepselor și măsurilor neprivative de libertate	237
1. Judecătorul delegat cu executarea.....	238
2. Activitatea de cooperare cu serviciul de probațiune	240
3. Colaborarea cu instituțiile din comunitate	241
4. Procedura de abilitare a asociațiilor, fundațiilor și societăților comerciale	242
IV. Executarea pedepselor neprivative de libertate aplicabile persoanei fizice.....	243
1. Executarea amenzii	243

2. Punerea în executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi	245
3. Punerea în executare a pedepselor complementare aplicabile persoanei fizice	249
3.1. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi	250
3.2. Acordarea de permisiuni în executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi.....	254
3.3. Punerea în executare a pedepsei complementare a degradării militare	256
3.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a publicării hotărârii de condamnare.....	257
V. Executarea măsurilor de individualizare a pedepselor fără privare de libertate	259
1. Amânarea aplicării pedepsei.....	259
1.1. Noțiune și trăsături.....	259
1.2. Informarea instanței, acordarea de permisiuni sau acordul de părăsire a țării.....	260
1.3. Îndeplinirea obligațiilor civile pentru realizarea conținutului amânării aplicării pedepsei	262
1.4. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite prin hotărârea definitivă a instanței de judecată.....	263
1.5. Supravegherea de către serviciul de probațiune a executării obligațiilor pe perioada amânării executării pedepsei	268
1.6. Proceduri în situații care atrag revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	271
3. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.....	274
4. Liberarea condiționată	280
4.1. Noțiune	280
4.2. Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață.....	281
4.3. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de instanță.....	286
4.4. Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii	288
4.4.1. Noțiune și caracterizare	288
4.4.2. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de instanță pentru condamnatul liberat condiționat din pedeapsa închisorii	290
4.4.3. Supravegherea executării cursurilor de pregătire școlară sau de calificare	292
4.4.3.1. Supravegherea executării programelor de reintegrare	292
4.4.4. Cooperarea serviciului de probațiune cu instanța de judecată	292
4.4.5. Revocarea liberării condiționate	293
4.4.6. Anularea liberării condiționate	295
VI. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate.....	297
1. Minoritatea și consecințele răspunderii penale.....	297
2. Organizarea executării măsurilor educative neprivative de libertate.....	299
3. Executarea măsurii educative a stagiului de formare civică.....	301
4. Executarea măsurii educative a supravegherii.....	301

6. Executarea măsurii educative a asistării zilnice.....	304
7. Executarea obligațiilor ce pot fi impuse minorului pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate	305
8. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	308
9. Măsurile de colaborare cu serviciul de probațiune	310
VII. Executarea măsurilor de siguranță	310
1. Măsurile de siguranță.....	310
2. Executarea măsurilor de siguranță cu caracter medical	311
3. Executarea măsurii de siguranță a interzicerii ocupării unei funcții sau exercitării unei profesii	313
4. Executarea măsurii de siguranță a confiscării speciale și a confiscării extinse	315
5. Punerea în executare a obligațiilor stabilite de instanță în caz de amânare sau întrerupere a executării pedepsei detențiunii pe viață sau a închisorii	318
VIII. Executarea măsurilor preventive neprivative de libertate aplicabile persoanei fizice	320
1. Controlul judiciar și controlul judiciar pe cauțiune	320
2. Conținutul controlului judiciar.....	321
IX. Executarea pedepselor aplicabile persoanelor juridice	324
1. Pedepsele aplicabile persoanei juridice	324
2. Executarea pedepsei amenzii pentru persoana juridică	324
3. Executarea pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice.....	326
3.1. Probleme comune pentru executarea pedepselor complementare	326
3.2. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice	327
3.3. Punerea în executare a suspendării activității persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani.....	328
3.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru pe o durată de la 3 luni la 3 ani	329
3.5. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice de la unu la 3 ani.....	330
3.6. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară	331
3.7. Punerea în executare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare	332
X. Executarea măsurilor preventive aplicate persoanelor juridice	333
XI. Executarea obligațiilor stabilite de procuror în cazul renunțării la urmărirea penală.....	335
1. Executarea obligațiilor de reparare a prejudiciului.....	335
2. Executarea obligației de a cere scuze persoanei vătămate	336
3. Executarea unei munci neremunerate în folosul comunității.....	336
4. Executarea obligației de a frecventa un program de consiliere	337

TITLUL IV

EXECUTAREA PEDEPSELOR ȘI MĂSURILOR PRIVATIVE

DE LIBERTATE

338

I. Organizarea executării pedepselor

338

1. Instituții organizatoare ale executării pedepselor

338

2. Organizarea centrelor educative și a centrelor de detenție	345
3. Proiectul educațional al unui centru educativ și de detenție	346
4. Instituții organizatoare ale reținerii și arestării preventive	347
5. Executarea arestului la domiciliu.....	348
II. Pedepse, măsuri educative privative de libertate, reținerea și arestarea preventivă, măsuri privative de libertate	351
1. Explicații preliminare. Noul Cod penal, despre pedepsele privative de libertate	351
2. Noțiunea pedepsei.....	352
3. Caracterele, calitățile, funcțiile și principiile pedepselor.....	356
3.1. Caracterele pedepsei	356
3.2. Calitățile pedepsei.....	359
3.3. Funcțiile pedepsei	362
3.4. Principiile pedepsei.....	363
4. Executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate	369
5. Controlul judecătoresc asupra executării pedepselor privative de libertate.....	371
6. Pedepsa detențiunii pe viață.....	375
7. Pedepsa închisorii	378
8. Măsura internării într-un centru educativ	382
9. Internarea într-un centru de detenție.....	384

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ZILNICE ÎN PENITENCIAR	389
I. Condițiile de detenție	389
1. Primirea condamnaților în penitenciare.....	389
2. Perioada de carantină și observare. Transferul	394
3. Programul zilnic al persoanelor condamnate.....	396
4. Clasificarea, repartizarea și stabilirea regimului de deținere	399
4.1. Noțiunea și tipurile regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate	399
4.2. Aplicarea, schimbarea și individualizarea regimului de executare a pedepsei privative de libertate	408
5. Cazarea persoanelor condamnate	411
6. Ținuta persoanelor condamnate.....	416
7. Ascultarea persoanelor condamnate în incinta penitenciarelor	416
8. Evidența persoanelor condamnate	418
8.1. Organizarea evidenței nominale și statistice.....	418
8.2. Principalele activități de evidență.....	421
9. Asigurarea apărării și vizitele cu persoanele din exterior.....	423
10. Procedura în situația îmbolnăvirii grave și a decesului	425

TITLUL II

DREPTURILE CONDAMNAȚILOR	428
1. Drepturile persoanelor condamnate	428

2. Drepturile condamnaților introduse prin Recomandarea Comitetului de Miniștri al statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2.	
Aspecte critice și practice	430
3. Libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase.....	443
4. Dreptul la informație.....	446
5. Dreptul la consultarea documentelor de interes personal	449
6. Asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică	452
7. Dreptul de petiționare și dreptul la corespondență	453
8. Dreptul la convorbiri telefonice.....	456
9. Dreptul la comunicări on-line	460
10. Dreptul la plimbare zilnică	462
11. Dreptul de a primi vizite și dreptul de a fi informat cu privire la situațiile familiale deosebite	464
12. Dreptul la vizită intimă	468
13. Dreptul de a primi, cumpăra și de a deține bunuri.....	471
14. Dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri	475
15. Dreptul la asistență diplomatică.....	475
16. Dreptul la încheierea unei căsătorii	478
17. Dreptul de a vota.....	479
18. Dreptul la odihnă și repausul săptămânal	480
19. Dreptul la muncă.....	480
20. Dreptul la învățământ	481
21. Dreptul la hrană, ținută și condiții minime de cazare	481

TITLUL III

PRACTICA DISCIPLINARĂ ÎN LOCURILE DE DEȚINERE	485
I. Sistemul disciplinar	485
1. Noțiunea și scopul sistemului disciplinar	485
2. Interzicerea torturii, tratamentului inuman, degradant sau umilitor	488
3. Disciplina în locurile de deținere. Încurajarea conduitei pozitive	493
4. Recompense acordate persoanelor private de libertate	496
5. Acordarea recompenselor pe baza creditelor obținute.....	506
II. Abaterile disciplinare și sancționarea conduitelor negative.....	515
1. Rigorile executării regimurilor de deținere și conduitele considerate abateri	515
2. Obligațiile și interdicțiile condamnaților	516
3. Abateri disciplinare.....	518
4. Constatarea abaterilor și procedura aplicării sancțiunilor.....	521
5. Sancțiunile ce se pot aplica pentru săvârșirea abaterilor disciplinare	523
6. Efectele aplicării sancțiunilor disciplinare.....	526
III. Intervenția pentru realizarea ordinii în penitenciare	527
1. Organizarea intervenției în locurile de deținere.....	527
2. Limitele folosirii forței în locurile de deținere.....	533
3. Proceduri standard de intervenție și imobilizare.....	534
4. Actele de tulburare a ordinii, nesupunerea și revolta deținuților	535
5. Refuzul de hrană – greva foamei	541

6. Sinuciderea și autorânirea în locurile de deținere	544
7. Evadarea și înlesnirea evadării	549
7.1. Evadarea	549
7.2. Înlesnirea evadării.....	554
8. Incendii, cutremure, inundații, alte calamități	558
9. Efecte	559

TITLUL IV

ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN LOCURILE DE DEȚINERE	561
1. Noțiuni generale privind serviciile medicale în locurile de deținere	561
2. Recomandări europene transpuse în normele de drept execuțional penal românesc cu privire la asistența medicală a persoanelor condamnate	562
3. Organizarea asistenței medicale din locurile de deținere conform reglementărilor actuale	568
4. Acordarea asistenței medicale	573
5. Asistența medicală în cazuri speciale	577
5.1. Asistența medicală a femeii însărcinate.....	577
5.2. Asistența medicală a bolnavilor cronici.....	579
5.3. Asistența medicală de psihiatrie	579
5.4. Asistența medicală a persoanelor private de libertate ce prezintă semne de violență.....	580
5.5. Asistența medicală în situația persoanelor aflate în refuz de hrană	581
5.6. Asistența medicală în timpul executării unei sancțiuni disciplinare	582
5.7. Asistența medicală în caz de transfer într-o altă unitate	582
5.8. Asistența medicală pentru persoanele eliberate.....	583
6. Realizarea stării igienico-sanitare a locurilor de deținere.....	591
7. Drepturile execuțional penale privind asistența medicală a persoanelor condamnate.....	592

TITLUL V

PAZA, ESCORTAREA, ÎNSOȚIREA ȘI SUPRAVEGHEREA

CONDAMNAȚILOR	595
I. Factorii de criză penitenciară	595
1. Deținutul ca factor de criză.....	595
2. Criza sistemului penitenciar	598
3. Paza, supravegherea, escortarea și mijloacele de intervenție	600
3.1. Organizarea pazei, supravegherii și escortării	600
3.2. Paza perimetrelor locurilor de deținere cu regim de maximă siguranță și regim închis	607
3.3. Supravegherea persoanelor private de libertate	608
3.4. Amenajarea încăperilor de locuit și însoțirea persoanelor private de libertate	611
4. Escortarea persoanelor private de libertate.....	613
5. Percheziția persoanelor condamnate.....	616

5.1. Noțiuni și organizare	616
5.2. Percheziția corporală amănunțită a persoanelor private de libertate	617
5.3. Percheziția corporală sumară	619
6. Percheziția generală	620

TITLUL VI

MUNCA PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE	622
1. Rolul muncii în regimurile penitenciare	622
1.1. Considerații generale	622
1.2. Prevederile Recomandării REC (2006) 2 a Comitetului de miniștri către statele membre, referitoare la regulile penitenciare europene, privind munca în locurile de deținere	623
2. Munca în reglementarea legislației execuțional penale românești actuale	626
3. Durata muncii și repartizarea veniturilor obținute din muncă	634

TITLUL VII

ACTIVITATEA DE RESOCIALIZARE A PERSOANELOR CONDAMNATE	637
1. Educare, reeducare, resocializare.....	637
2. Recomandarea nr. R (89)12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre al Consiliului Europei cu privire la educație	641
3. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială, instruirea școlară, învățământul universitar și formarea profesională a persoanelor condamnate....	647
3.1. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială.....	647
4. Instruirea școlară.....	650
5. Formarea profesională	651
6. Organizarea și funcționarea bibliotecilor în locurile de deținere.....	653
7. Accesul la echipamente IT.....	654
8. Activități cultural-educative interpenitenciare.....	656
9. Activități sportive și recreative	657
10. Asistența religioasă în locurile de deținere	658

TITLUL VIII

COORDONATE SOCIOJURIDICE ALE FEMEILOR PRIVATE DE LIBERTATE	661
1. Considerații asupra infraționalității feminine în România	661

TITLUL IX

EXECUTAREA MĂSURILOR PREVENTIVE PRIVATIVE DE LIBERTATE	665
1. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în Centrele de reținere și Centrele de arestare preventivă ale Ministerului Afacerilor Interne	665
1.1. Organizarea și funcționarea Centrelor de reținere și a Centrelor de arestare preventivă.....	665
2. Executarea reținerii și arestării preventive.....	666
2.1. Reținerea	667
2.2. Arestarea preventivă	668

3. Primirea persoanelor reținute sau arestate preventiv în centrele de reținere și arestare preventivă.....	669
4. Aplicarea dispozițiilor privitoare la privarea de libertate și asigurarea drepturilor persoanelor reținute și arestate preventiv	671
5. Aplicarea regimului de reținere sau arestare preventivă.....	674
6. Munca persoanelor reținute sau a arestaților preventiv	675
7. Ascultarea reținuților sau a arestaților preventiv	675
8. Transferarea persoanelor arestate preventiv în penitenciar	676
9. Acordarea drepturilor la convorbiri telefonice cu familia, vizită, pachet și cumpărături.....	677
10. Dreptul la comunicări on-line	680
11. Executarea măsurilor privind reținerea și arestarea preventivă a minorilor	680
12. Registrele de evidență a reținuților și arestaților preventiv	682
13. Refuzul de hrană al reținutului sau arestatului preventiv	683
14. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială. Accesul la bibliotecă	684
15. Asistența, tratamentul și îngrijirea medicală a reținuților și arestaților preventiv....	685
16. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în centrele de arestare preventivă și în secțiile de arestare preventivă din penitenciare	687
16.1. Organizarea centrelor de arestare preventivă și a secțiilor de arestare preventivă din penitenciare și rezolvarea situațiilor ce pot interveni în situația juridică a arestaților preventiv.....	687
17. Regimul arestaților preventiv în centrul ori secția de arestare preventivă din penitenciar	691
18. Regimul arestaților preventiv minori.....	694

TITLUL X

EXECUTAREA MĂSURILOR EDUCATIVE PRIVATIVE DE LIBERTATE696

I. Considerații generale privitoare la executarea măsurilor educative privative de libertate	696
1. Scurtă apreciere asupra problematicii minorilor.....	696
2. Conceptele noii reforme privitoare la sancțiunile pentru minori	701
3. Protecția persoanelor supuse măsurilor educative privative de libertate	703
II. Centrele educative și centrele de detenție	707
1. Înființarea și organizarea intervenției educaționale	707
2. Regimurile de executare a măsurilor educative privative de libertate	709
3. Individualizarea și schimbarea regimului de executare a măsurii internării într-un centru de detenție	711
4. Punerea în executare a internării într-un centru educativ și într-un centru de detenție	713
4.1. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	713
4.2. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	713
5. Condițiile internării și exercitarea drepturilor și a obligațiilor persoanelor internate	714
5.1. Condițiile internării.....	714
5.2. Drepturile persoanelor internate	715

5.3. Exercițarea dreptului la muncă	718
6. Activitățile și programele de reintegrare socială	719
7. Recompensele ce se pot acorda minorilor internați	720
8. Obligațiile și interdicțiile minorilor internați, abaterile și sancțiunile disciplinare ce se pot aplica acestora	723
8.1. Obligațiile și interdicțiile minorilor internați	723
8.1.1. Obligații	724
8.1.2. Pe timpul executării măsurilor educative minorilor internați le este interzisă	724
8.2. Sancțiunile disciplinare aplicabile minorilor internați	726
II. Liberarea persoanelor internate, înlocuirea măsurii internării într-un centru cu măsura educativă a asistării zilnice, continuarea executării măsurii educative privative de libertate în penitenciar	729
1. Liberarea persoanelor internate	729
2. Procedura și condițiile înlocuirii măsurii internării cu asistarea zilnică	730
3. Procedura și condițiile de acordare a liberării din centrul educativ sau de detenție	732
4. Continuarea executării măsurii educative privative de libertate în penitenciar	732
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	735